

UJEDINJENE NACIJE

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove

Međunarodni rezidualni mehanizam za krivične sudove (Mehanizam) osnovao je Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija 22. decembra 2010. da nastavi nadležnosti, prava, obaveze i ključne funkcije Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSJ) i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) nakon okončanja njihovih mandata 2015., odnosno 2017. godine.

IZJAVA

TUŽILAC

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument)

New York, 13. decembar 2021.

Obraćanje g. Sergeja Brammertza, Tužitelja Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove, Savjetu bezbjednosti Ujedinjenih Nacija 13. decembar 2021.

Gospodine predsjedavajući, ekscelencije,

Hvala vam što ste mi pružili ovu priliku da vam se obratim u vezi s aktivnostima Tužilaštva Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove.

Moj pismeni izvještaj sadrži detalje o našim aktivnostima i rezultatima tokom izvještajnog perioda u odnosu na naše strateške prioritete. Danas bih želio da istaknem nekoliko važnih pitanja.

Gospodine predsjedavajući, ekscelencije,

I dalje radimo na tome da okončamo preostale prvostepene i žalbene postupke, što je i dalje naš prvi strateški prioritet.

U predmetu *Kabuga*, Tužilaštvo je tokom izvještajnog perioda došlo do važne prekretnice u pretpretresnoj fazi postupka. U skladu s rokovima koje je odredilo Pretresno vijeće, tužilaštvo je podnijelo pretpretresni podnesak, kao i druge važne podneske u pretpretresnom postupku. Nadalje, Tužilaštvo je reagovalo na važne dopunske sporove koje su, u vezi sa zaplijenjenim sredstvima, pokrenuli članovi Kabugine porodice i s njima povezane treće strane.

Tim i drugim mjerama nastavljamo ispunjavati sve svoje pretpretresne obaveze i preduzimati korake u cilju ekspeditivnog vođenja prvostepenog postupka. Tužilaštvo je spremno i s nestrpljenjem očekuje početak ovog suđenja u ogranku u Arushi kada to naloži Pretresno vijeće.

Osim toga, Tužilaštvo je tokom izvještajnog perioda okončalo još dva suđenja.

U ogranku u Haagu, Jovica Stanišić i Franko Simatović su u prvostepenom postupku osuđeni za pomaganje i podržavanje krivičnih djela ubistva, deportacije, prisilnog premještanja i progona kao zločina protiv čovječnosti i ubistva kao ratnog zločina. Tužilaštvo je dokazalo van razumne sumnje da su pružali praktičnu pomoć zločinima slanjem na teren pripadnika paravojnih snaga.

U ogranku u Arushi je, u prvostepenom postupku u predmetu *Nzabonimpa i drugi*, četvero optuženih osuđeno za nepoštovanje suda. Tužilaštvo je dokazalo da su učestvovali u drskom pokušaju ometanja provođenja pravde neprimjerenim vršenjem uticaja na svjedoke da povuku svoje iskaze u neuspješnom pokušaju da obore osuđujuću presudu za genocid izrečenu Ngirabatwareu.

Trenutno su u toku žalbeni postupci. Tužilaštvo je uložilo žalbe u oba predmeta i odgovara na tri žalbe osuđenih osoba. Tužilaštvo će nastaviti ekspeditivno voditi sporove u oba žalbena postupka uz najviši profesionalni standard.

Prilikom osnivanja Mehanizma, Savjet bezbjednosti je odlučio da će Mehanizam biti nadležan za dovršavanje predmeta u toku, koje je preuzeo od MKSJ-a i MKSR-a, kao i za početak novih suđenja bjeguncima od MKSR-a koji budu uhapšeni. Tužilaštvo je zadovoljno što je posljednji predmet MKSJ-a sada u završnoj fazi. Kako se približava početak suđenja u predmetu *Kabuga*, radujemo se što imamo tu priliku da budemo uspješniji u postizanju više pravde u sudnici za žrtve genocida koji je 1994. počinjen nad Tutsijima u Ruandi.

Gospodine predsjedavajući, ekselencije,

U skladu s mandatom koji mu je povjerio Savjet bezbjednosti, Tužilaštvo i dalje aktivno traga za preostalim šest bjegunaca koje je optužio MKSR, što nam je drugi strateški prioritet.

Naš najtraženiji bjegunac, posljednji kojem će se suditi pred Mehanizmom, je Protais Mpiranya, bivši komandant Predsjedničke garde.

Osim Mpiranyae, Tužilaštvo takođe aktivno radi na lociranju i hapšenju pet drugih bjegunica optuženih za genocid, između ostalih, Fulgencea Kayisheme, koji je ranije lociran u Južnoj Africi.

Mada su zločini za koje ih se tereti počinjeni prije više od dvadeset pet godina, potreba da se Mpiranya i drugi izvedu pred lice pravde danas je veća nego ikad prije.

Tužilaštvo i dalje ostvaruje značajan napredak u istragama u vezi s mjestima u kojima preostali bjegunci trenutno borave. Pod novim rukovodstvom tima za traganje Tužilaštva, provodimo analitičke istrage koristeći napredne alate. Identifikovali smo relevantne osobe od interesa i aktivno slijedimo važne tragove.

Predstojeći period će biti od presudne važnosti. Našim sadašnjim strategijama predstoje važne promjene. Ako uspijemo pribaviti potrebne informacije i dokaze, očekujemo značajne pomake u našem radu.

Kao što sam vas u više navrata izvijestio, uspjeh naših napora zavisi od pune i efikasne saradnje država članica. U ovom trenutku, dvije zemlje koje su u tom pogledu ključne su Zimbabve i Južna Afrika.

Što se tiče Zimbabvea, početkom novembra sam bio na službenoj misiji u Harareu, gdje sam se sastao s potpredsjednikom Chiwengom i drugim visokim zvaničnicima. Vlasti Zimbabvea su još jednom potvrdile svoju bezrezervnu posvećenost ostvarivanju potpune saradnje s Tužilaštvom. U tom kontekstu, razgovarali smo o pozitivnim rezultatima naših nedavnih zajedničkih napora i o ključnim neriješenim pitanjima.

Nakon tih razgovora, podnio sam niz konkretnih preporuka o tome kako dalje unaprijediti našu saradnju. Osim toga, ponovio sam naše neriješene zahtjeve za ključne informacije od vlasti Zimbabvea.

Mada još nisam dobio odgovor, vjerujem da ću u sljedećem periodu moći izvijestiti da Zimbabve u potpunosti i efikasno saraduje.

Što se tiče Južne Afrike, Savjet bezbjednosti je itekako svjestan neizmjenjnih izazova s kojima je Tužilaštvo bilo suočeno u posljednje tri godine da bi osiguralo saradnju Južne Afrike. Južna Afrika nije uhapsila bjegunca Fulgencea Kayishemu i nije dostavila ključne informacije. Sa žalošću izvještavam da je situacija s Južnom Afrikom jedan od najdrastičnijih primjera izbjegavanja saradnje s kojom se Tužilaštvo suočilo od osnivanja Mehanizma.

Uprkos tome, Tužilaštvo i dalje predlaže konstruktivna rješenja kako bi Južna Afrika konačno počela saradivati. Prije tri mjeseca Tužilaštvo je podnijelo hitni zahtjev za osnivanje zajedničkog istražnog tima ovlaštenog da na operativnom nivou radi direktno s Tužilaštvom. Osim toga, prošli mjesec sam bio u posjetu Pretoriji kako bih razgovarao o situaciji.

Na žalost, danas nemam pozitivnih vijesti. Južna Afrika i dalje ne postupa u skladu sa svojim međunarodnim obavezama.

Međutim, dobio sam uvjeravanja da će viši ministri pokrenuti i podržati naš zahtjev na najvišim nivoima vlasti. Sada je samo potrebna politička volja da se operativnim službama da zeleno svjetlo.

Tužilaštvu – i žrtvama genocida nad Tutsijima u Ruandi počinjenog 1994. – hitno je potrebna podrška Savjeta bezbjednosti. Svi mi dijelimo isti cilj: da konačno doživimo hapšenje preostalih bjegunaca kako bismo ostvarili pravdu i priveli kraju ovu ključnu rezidualnu funkciju.

Gospodine predsjedavajući, ekscelencije,

Priznajući da nacionalni sudovi nastavljaju rad MKSR-a i MKSJ-a, Savjet bezbjednosti je Tužilaštvu povjerio mandat da odgovara na zahtjeve za pomoć istražitelja i tužilaca iz nacionalnih jurisdikcija u cijelom svijetu. Shodno tome, treći strateški prioritet Tužilaštva je pomaganje nacionalnim jurisdikcijama u procesuiranju zločina počinjenih u bivšoj Jugoslaviji i Ruandi.

Kao što Tužilaštvo redovno izvještava, radne obaveze u vezi s ovom rezidualnom funkcijom mnogo su veće nego što se očekivalo. Tokom 2013. primili smo otprilike 100 zahtjeva za pomoć. U svakoj od posljednje dvije godine, primili smo ih gotovo 400, što je četverostruko povećanje.

Primamo ne samo velik broj zahtjeva za pomoć, već i zahtjeve mnogo veće složenosti i značaja.

Tokom izvještajnog perioda, državni tužilac Ruande zatražio je od Tužilaštva da mu pruži dodatnu podršku u njegovim naporima da pronađe državljane Ruande osumnjičene za genocid, naročito one koji žive izvan Ruande, te da protiv njih pokrene istrage i krivične postupke. Počeli smo s opsežnim pregledom naše zbirke dokaza i rezultata ranijih istraga u cilju identifikacije odgovarajućih predmeta u vezi s kojima možemo državnom tužiocu i njegovom tužilaštvu dati traženu stručnu pomoć.

Slična je situacija u bivšoj Jugoslaviji. Specijalno državno tužilaštvo Crne Gore zatražilo je našu podršku. Reagovali smo tako što smo sastavili i predali istražni dosije u vezi s više od petnaest osumnjičenih.

Mnogi od tih osumnjičenih umiješani su u teška krivična djela seksualnog nasilja, uključujući seksualno ropstvo, silovanje, prisilnu prostituciju i trgovinu ljudima radi seksualnog iskorištavanja.

Isto tako, Tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije i dalje od Tužilaštva traži široku podršku. Tužilaštvo je odgovorilo tako što je srpskim tužiocima pomoglo u dvije važne istrage o osumnjičenima na visokim položajima. Osim toga, našim srpskim kolegama dostavili smo dokaze u vezi s dva predmeta prosljeđena iz Bosne i Hercegovine koja se odnose na osobe srednjeg nivoa odgovornosti. Opipljivi napredak koji je ostvaren pokazuje vrijednost pojačane saradnje naših tužilaštava.

Prema očekivanjima Savjeta bezbjednosti, ovakav razvoj situacije pokazuje, prvo, da se nastavljaju naponi u cilju utvrđivanja odgovornosti za zločine počinjene za vrijeme genocida u Ruandi i tokom sukoba u bivšoj Jugoslaviji. Drugo, jasno je da su dokazi i druga vrsta podrške Tužilaštva od ključne važnosti nacionalnim tužiocima, što potvrđuje da se pokazalo mudrim da Tužilaštvo bude ovlašteno da odgovara na njihove zahtjeve za pomoć.

Gospodine predsjedavajući, ekscelencije,

Na kraju bih želio da vam još jednom skrenem posebnu pažnju na kontinuirano negiranje zločina i veličanje počilaca genocida i ratnih zločina.

Murali Ratka Mladića u Beogradu i publikacije ekstremnih grupa dijaspore iz Ruande imaju jednu zajedničku tužnu stvar. Oni pokazuju da danas, više od dvadeset pet godina kasnije, još uvijek postoje oni koji negiraju, relativiziraju i minimiziraju sudski utvrđene činjenice o genocidu, zločinima protiv čovječnosti i ratnim zločinima.

To bi trebalo biti nezamislivo. Kako je moguće da još mnogi vide Mladića kao heroja srpskog naroda, nakon što mu je sud izrekao kaznu doživotnog zatvora na osnovu ogromne količine dokaza o njegovim zločinima?

Kako pak drugi mogu tvrditi da su ljudi kao Théoneste Bagosora samo branili Ruandu, kada je njegova krivična odgovornost za genocid dokazana van razumne sumnje?

Nažalost, čak i danas se čini da su istina i pravda prečesto lišeni podrške koja im je potrebna, kako na riječima tako i na djelima.

Koju poruku šalje vlada Hrvatske kad donosi političku odluku kojom onemogućava svoje sudove da istražuju navode o zločinima počinjem nad bosanskim Srbima?

Kako bošnjački političari mogu insistirati na tome da se poštuju presude koje se odnose na njihove žrtve, a za krivične postupke protiv njihovih zapovjednika govoriti da su politički motivisani?

I kako objasniti da u Bosni i Hercegovini nema političke podrške za donošenje zakona kojima se kriminalizira negiranje genocida i kriminaliziraju zločini protiv čovječnosti i ratni zločini u kojima su žrtve bile osobe svih nacionalnosti?

Ima nekih koji će možda reći da su istina i pravda izvor društvenog sukoba.

Istina je da se negiranje genocida i veličanje ratnih zločinaca koriste kako bi se spriječilo pomirenje, izazvala mržnja i destabilizovao mir i bezbjednost.

Isto tako, oni sadašnje i buduće generacije osuđuju na to da i dalje nose teret prošlosti.

Ovo važi i za Ruandu i za bivšu Jugoslaviju.

Tužilaštvo će zalaganjem za istinu i suprotstavljanjem negiranju zločina i dalje stajati uz žrtve genocida nad Tutsijima u Ruandi počinjenog 1994. i uz žrtve zločina počinjenih za vrijeme sukoba u bivšoj Jugoslaviji.

Potpuno smo uvjereni da će nam se Savjet bezbjednosti pridružiti u tim nastojanjima.

Gospodine predsjedavajući, ekscelencije,

U zaključku, Tužilaštvo je zadovoljno s kontinuiranim kretanjem prema kraju preostalih prvostepenih i žalbenih postupaka.

Ipak, pred nama je značajan posao u okviru naših rezidualnih funkcija za koje smo dobili mandat.

Izvođenje dokaza u predmetu *Kabuga* biće jedna od naših najvažnijih aktivnosti u narednom periodu i s nestrpljenjem očekujemo početak suđenja.

Naš prioritet je i dalje traganje za preostalim bjeguncima koje je optužio MKSR. Predstojeći period biće od presudne važnosti. Da bi ovaj posao bio uspješno priveden kraju, od ključnog značaja je da Savjet bezbjednosti pošalje jasnu poruku državama članicama da je saradnja s Tužilaštvom obavezna. Bez potpune i efikasne saradnje nećemo biti u stanju da izvršimo naš mandat.

Dok nacionalni sudovi vode krivične postupke za zločine počinjene tokom genocida u Ruandi i sukoba u bivšoj Jugoslaviji, Tužilaštvo je riješeno da ispuni svoju obavezu da u potpunosti odgovori na njihove zahtjeve za pomoć. Velik broj zahtjeva koje stalno primamo pokazuje značaj naše podrške i potrebu da se nastavi s utvrđivanjem odgovornosti.

Zahvaljujemo Savjetu bezbjednosti na trajnoj podršci u svim našim nastojanjima. Hvala na pažnji.

*****

Za više informacija stupite u kontakt sa Službom za odnose s javnošću

u Arushi, Tel.: +255 (0)27 256 5376

u Haagu, Tel.: +31 (0)70 512 5691

Email: mict-press@un.org

Pratite nas na [Facebooku](#), [Twitteru](#), [YouTubeu](#), [LinkedInu](#)

www.irmct.org